

ta — tworzą całość, która wyklucza wszystkie inne — poza wymienionemi — elementy.

Stwierdziliśmy na początku, że „śpiewanie“ w chórze jest „pracą“, a nie „zabawą tylko“, lub „zabijaniem czasu“. Wystarczy więc przypomnieć i podkreślić atmosferę, w jakiej się ta praca odbywa, ową radość, która towarzyszy pokonywaniu trudności, owo nieprzeparte dążenie do doskonałości, roziskrzzone oczy, gdy się „udało“, aby przekonać, że *chór uczy pracować radośnie i sumiennie, uczy radości pracy, uczy kochać pracę (dowodem liczni weterani chórów), a także uczy szacunku dla pracy drugich, uczy szacunku dla sztuki.*

Poza wartościami czysto muzycznymi, które kształcą smak estetyczny, należy podkreślić znaczenie tekstu literackiego, który odpowiednio i celowo dobrany, jest również dziełem artystycznym, a jako takiemu trudno odmówić walorów wychowawczo-estetycznych.

Sam charakter pracy w chórze, jej cel i pobudka, leżą w sferze pozamaterjalnej człowieka.

Jeżeli więc weźmiemy pod uwagę, że chórzysta śpiewając w chórze, ma pełną świadomość tego, że pracuje, a nie bawi się tylko, to bezinteresowność tego wysiłku musi mu z konieczności otworzyć w duszy inny świat, inne korzyści, inną zapłatę za trud.

Uczy się więc pracować bezinteresownie, uczy się poznawać piękno i wielkość rodzimej sztuki, uczy się kochać jej wielkich twórców, uczy kochać Polskę i, co najważniejsze, znajduje w tem pełne zadowolenie.

Bez „morałów“, bez „nakazu“, bez „odznaczeń“ — samorzutnie, przez pieśń, przez pracę pełną wzruszeń idzie ku celom wyższym — ku pięknu!

KAROL HŁAWICZKA

PIEŚŃ LUDOWA A TWÓRCZOŚĆ CHÓRALNA.

Tezy do referatu na Sejm Śpiewaczy.

Pieśń ludowa, będąca wyrazem najistotniejszych i najgłębszych odczuć ludu i dzięki temu będąca objawieniem tych cech oryginalnych i odrębnych, które stanowią podstawę kultury duchowej ludu—od dawnych czasów interesowała i pociągała artystów i twórców, bądźto jako wzór do naśladowania, bądźto jako materiał do opracowania w utworach artystycznych.

W czasach starożytnych sięgali neliicy lesbijsey w wieku VI przed Chrystusem do pieśni ludowej, czynili to w wieku XV i XVI